

- רפי דיין - מו"פ ערבה.
- דרור שחר - מושב פארן.
- עופר ניסמן - מושב עין-יהב.

תקציר

מבנה המשק המושבי כיום מבוסס על גידול של כ- 40 ד' ירקות למשפחה, בעונת הסתיו והאביב בגידול בשטח פתוח. סך היבול הנאסף במבנה משק זה נע בין 180-250 טון לשנה. כמות המים שצורך משק זה נעמדת בכ-50,000 קוב לשנה.

היבול, רובו נשלח לשוק המקומי ומיעוטו לייצוא. לשם המחשה, יבול הירקות באזור הערבה, נאמד בכ- 80-100 אלף טון בשנה ובסה"כ מייצאים מאזור הערבה בין 3,000-5,000 טון ירקות. משמעו של דבר, שפרנסתם של מושבי הערבה מושתתת על השיווק לשוק המקומי כאשר האלטרנטיבה של ייצוא הפכה בשנים האחרונות לאלטרנטיבה מישנית בחשיבותה.

הישענות על שיווק לשוק מקומי בלבד, ייצור תוצרת באיכות ירודה, התלות במזג האוויר וכדומה, הובילו את מו"פ ערבה לבחינת אפשרות הקמת מודל למבני משק, אשר יוכל לעקוף את הבעיות שתוארו לעיל ובסופו יוכל לחרום באופן משמעותי להגדלת ההתיישבות באזור וזאת ללא פגיעה בהכנסתם של המתיישבים הקיימים.

הנחות היסוד למשק מודל

- משק המייצר תוצרת איכות מעולה אשר מותאמת לדרישות הייצוא.
- משק המבוסס על תשתית קרקע ומים מצומצמים ביותר.
- מבנה משק מתאים למשפחות חדשות, בניים ממשיכים ואף למגדלים הקיימים.
- משק מתמחה - מקסימום עד שני גידולים, המשלמים זה את זה בלוח העבודה.
- משק הממייין את תוצרתו בחצר המשק - מיון ביתי.

- משק הדורש ימי עבודה כמקובל בערבה ובעל צורך מינימלי במתנדבים ובעבודה שכירה. - 224 - 225
- משק המנטרל את השפעת מזג האוויר למינימום האפשרי ומאפשר ייצוא בהתאם לתכנון.

מטרת משק המודל

הצגת מבנה משק עתידי אשר יתרום באופן מיידי להרחבת מסיבית של התחייסבות באזור, וזאת ללא פגיעה בהכנסה ובאמצעי הייצור של המתיישבים הקיימים.

לצורך ביצוע פרוייקט זה, נבחרו שני מגדלים : דרוור שחר ממושב פארן ועופר ניסמן ממושב עין-יהב.

העבודה בוצעה במשך העונות 1987-1988 ו-1988-1989. במהלך 2 שנות העבודה הושגו תוצאות חקלאיות מרשימות.

בגידול העגבניות הושגו יבולים גבוהים בין 12-17 טון, תלוי בזנים ובמועדי השתילה. זאת בצירוף לאיכות פרי גבוהה ביותר. היבול הגבוה ביותר הושג בזן פק' 111 בגידול במצע מנותק.

בגידול מלונים הושגו יבולים בין 3.5-7 טון כאשר היבול הגבוה ביותר והכלכלי ביותר, הושג בגידול מלונים בהדלייה, במצע מנותק ובחימום. גידול שרוע ללא חימום נמצא גם הוא כגידול כלכלי וגידול שרוע בשילוב חימום, נמצא בגידול הפסד.

בגידול פלפל - אנו בתחילת הדרך. הזן "מאור" אינו מתאים לגידול בתנאי חממה. למרות זאת, הושגו יבולים של 8 טון לדונם. צרוף גידולים של 5 דונם עגבניות חממה וחמישה דונם מלוני חממה מודלים ומחוממים, עשוי לתת פדיון כולל של כ- 220,000 ש"ח ולאחר ניכוי הוצאות שוטפות והחזרי הון ישאיר תמורה לעבודה למגדל בערך של כ- 110,000 ש"ח.

רמת היבול הכללית בסוג משק זה עשויה להיות כ- 110 טון לפי 15 טון לדונם עגבניות ו-7 טון לדונם מלונים.